

Slutrapport, DEM-projekt

Når et projekt med medfinansiering fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses Decentrale Erhvervsfremmemidler (DEM) afsluttes, er det vigtigt at få beskrevet projektets vigtigste resultater og samlet op på de gode – og eventuelt mindre gode – erfaringer, der er indhøstet undervejs. Erfaringerne skal bruges til læring og input til at skabe endnu bedre og mere effektfulde projekter i fremtiden.

Projektets resultater og erfaringer skal beskrives af den kontraktansvarlige partner i den såkaldte **slutrapport**, der skal afleveres til Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse samtidig med det afsluttende regnskab for projektet.

NB: Hvis projektet slutevalueres af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses evaluator, vil denne evalueringsrapport erstatte slutrapporten. Den kontraktansvarlige partner kan i så fald vælge at udarbejde sin egen slutrapport, men det er ikke noget krav.

Hvis projektet derimod ikke slutevalueres af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses evaluator, skal den kontraktansvarlige partner sørge for at få udarbejdet slutrapporten.

Slutrapporten skal udfyldes i den nedenstående skabelon for at sikre sammenlignelighed på tværs af projekter.

Slutrapporten vil blive offentliggjort på [Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses hjemmeside](#).

Slutrapporten skal derfor skrives, så den kan læses og forstås af personer uden forudgående kendskab til projektet. Skriv gerne i et kort, klart og aktivt sprog. Og brug gerne underoverskrifter og punktopstillinger, som gør teksten overskuelig og læsevenlig.

Hvis projektet er evalueret af en ekstern evaluator, som projektet selv har udvalgt, kan resultaterne fra denne evaluering med fordel indarbejdes i slutrapporten.

Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, juni 2021

Skabelon for slutrapport (max 10 sider)

Stamdata om projektet

Ud for "journalnummer" skrives projektets journalnummer hos Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

De samlede projektudgifter og medfinansieringen skal matche det endelige projektrejskab. Hvis den kontraktansvarlige partner er i tvivl om medfinansieringen, bedes man kontakte Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Alle beløb bedes oplyst i hele kr.

Projekttitle: Udviklingsplan Fyn og Øerne

Journalnummer: TUR-22-0119

Projektperiode: 01.08.2022-31.03.2025

Samlede projektudgifter (kr.): 7.402.586

Medfinansiering fra DEM-midler (kr.): 2.938.086

1. Projektets formål og vigtigste partnere

Her beskrives kortfattet projektets formål, inkl. målgruppe. Herudover beskrives hvilke partnere (erhvervsfremmeaktører, uddannelses- og videninstitutioner, virksomheder mv.), der har bidraget til at gennemføre projektet, og hvilke roller partnerne hver især har udfyldt i projektet.

Udviklingsplan Fyn og Øerne har til hensigt at sætte en fælles fynsk retning for en bæredygtig turismeudvikling med ambitiøse målsætninger for turismen på Fyn og Øerne frem mod 2030. Planen har forholdt sig til, hvordan turismeerhvervet får de bedst mulige vilkår for bæredygtig udvikling, som konkret efterspørges af virksomhederne. Ligeledes bidrager den til realisering af de nationale mål for fremme af vækst i dansk turisme via bæredygtige initiativer.

Målet med Udviklingsplan Fyn og Øerne har været at styrke den strategiske og fysiske sammenhæng på tværs af de fynske kommuner og det fynske turismeerhverv ud fra bæredygtige principper. Udviklingsplanen understøtter et bæredygtigt, langsigtet højt ambitionsniveau i den videre udvikling af Fyn og Øerne som internationalt kvalitetsrejsemål gennem strategisk-fysisk planlægning, tiltrækning af nye investeringer, samarbejder, koncepter, produkter og øget professionalisering i det fynske turismeerhverv.

Udviklingsplanens primære målgruppe har været de 10 kommuner, der tilsammen udgør Destination Fyn. Gennem forankring af projektet både i det tværkommunale Borgmesterforum, Kommunaldirektørforum, Teknisk Direktørforum samt kommunale afdelinger er der blevet skabt en fælles plan og retning for udviklingen af turismen på Fyn og Øerne med stort ejerskab. Projektet har inddraget virksomheder, lodsejere og øvrige turismeaktører i udarbejdelsen af udviklingsplanen og temahandleplaner Outdoor-turisme og Kulturturisme for at sikre medejerskab i den fremtidige implementering og tiltrækning af investorer. Erhvervets involvering og opbakning, samt kendskab til planerne har været afgørende for det videre arbejde med realisering af Udviklingsplan Fyn og Øerne, temahandleplanerne samt de 5 strategisk-fysiske udviklingsplaner. I alt har 210 virksomheder deltaget i inddragelsesprocesserne på tværs af de fem strategisk-fysiske udviklingsplaner.

Følgende har været partnere i projektet: Realdania, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Dansk Kyst og Naturturisme Erhvervshus Fyn P/S og S/I, (Destination Fyn). De ti fynske kommuner Middelfart Kommune, Assens Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Svendborg Kommune, Ærø Kommune, Langeland Kommune, Nyborg Kommune, Kerteminde Kommune, Nordfyns Kommune og Odense Kommune. Og UNESCO Geopark Det Sydfynske Øhav.

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

Her beskrives kort de vigtigste aktiviteter, som har været gennemført i projektet, de skabte output samt resultater/effekter. Med hensyn til resultater/effekter beskrives både de allerede skabte resultater/effekter og de resultater/effekter, som forventes at indtræffe, efter projektet er afsluttet.

Beskrivelsen af projektets aktiviteter, output og resultater/effekter skal tage udgangspunkt i den endelige ansøgning og det output- og effektskema, som den kontraktansvarlige partner afleverer til Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i forbindelse med projektets afslutning. Det er ikke nødvendigt at omtale alle indikatorer. Dog skal antal deltagende virksomheder/personer samt resultat-/effektindikatorer altid omtales. Vigtige resultater, som ikke er målt med indikatorer, bør også omtales.

Projektet "Udviklingsplan Fyn og Øerne" har resulteret i en række betydelige outputs, som vil få afgørende betydning og bidrage til den fremtidige turismeudvikling på Fyn og Øerne.

Udviklingsplan for Fyn og Øerne

Der er udarbejdet en udviklingsplan for Fyn og Øerne som er blevet politisk godkendt og erhvervsmæssigt forankret. Planen går til 2030

Arbejdet med udviklingsplanen har sat en tydelig retning for den fremtidige udvikling af turismen og medvirket til et øget fokus på tiltrækning af investorer. Den peger på nogle vigtige og prioriterede indsatsområder og succeskriterier, som der skal arbejdes med for at indfri målsætningerne

Der er etableret et stærkt politisk og organisatorisk samarbejde på tværs af de 10 fynske kommuner, som har skabt en mere klar retning for det fremtidige arbejde.

Temahandleplaner:

I forbindelse med udarbejdelsen af udviklingsplan Fyn og Øerne blev der sideløbende udarbejdet to temahandleplaner/potentialeplaner for "Outdoorturisme" og "Kulturturisme" i samarbejde med turismeerhvervet.

Formålet har været at få udviklet en mere detaljeret handle/potentialeplan for to af Fyns største styrkeområder nemlig outdoor og kulturturisme.

Planerne har taget afsæt i analysegrundlaget fra Udviklingsplan Fyn og Øerne samt andre relevante temaanalyser. De identificerer potentialerne for at målrette produktudviklingen, styrke sammenhængen i produkttilbuddet, øge kvaliteten af tilbuddene samt at skabe sæsonforlængelse. Sammenlagt har 75 virksomheder deltaget i udviklingen af temahandleplanerne.

Strategisk-fysiske udviklingsplaner:

Der er udarbejdet fem strategisk-fysiske udviklingsplaner:

Strategisk fysisk udviklingsplan Lillebælt (Assens, Middelfart og Nordfyns kommuner)

Strategisk fysisk udviklingsplan Nyborg havn og marina (Nyborg Kommune)

Strategisk fysisk udviklingsplan På oplevelse i Odenses passager (Odense Kommune)

Strategisk fysisk udviklingsplan for Faaborg-Midtfyn kommune Fra bakkerne til byen (Faaborg-Midtfyn Kommune)

Strategisk fysisk udviklingsplan for Geopark Det Sydfynske Øhav (Faaborg-Midtfyn Kommune, Svendborg Kommune, Langeland Kommune og Ærø Kommune)

Disse fem strategisk-fysiske udviklingsplaner understøtter forretningsudvikling, investeringsmodning og kvalitetsløft i turismen i områderne.

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

I hver af de fem strategisk- fysiske udviklingsplaner ligger der er en analysedel som har været grundlaget for udpegningen af relevante indsatser for området. Indsatserne tager afsat i de overordnede udviklingsprincipper fra Udviklingsplanen for Fyn og Øerne. Ligeledes er der blevet udarbejdet et projekt/handlingskatalog som peger på konkrete handlinger og projekter, som skal hjælpe områderne med at forløse den fremhævede potentiale.

I arbejdet med at investeringsmodne de strategiske fysiske udviklingsplaner blev der d. 24. februar 2025 afholdt investeringsseminar for tekniske direktører og kommunaldirektører i samarbejde med Realdania og Dansk Kyst- og Naturturisme, hvor 31 personer deltog. Formålet med seminaret var at drøfte en fælles retning for tiltrækning af investeringer og sætte fokus på hvad der skal til for at trække investorer.

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

3. Erfaringer og læring

Her beskrives de vigtigste erfaringer og læring, som den kontraktansvarlige partner og de øvrige partnere bag projektet har gjort sig, og som man bør holde sig for øje, hvis man skal gennemføre lignende projekter i fremtiden. De mindre gode erfaringer kan være mindst lige så vigtige at få beskrevet som de gode.

Fokus skal være på, om projektets effektkæde (årsags-virkningssammenhænge) hang sammen som ventet, dvs. førte de gennemførte aktiviteter til de forventede output og effekter? Hvis de gennemførte aktiviteter ikke førte til de forventede output og effekter, skyldtes det så, at en eller flere af de kritiske forudsætninger bag projektets effektkæde ikke holdt stik, eller var der tale om uforudsete udefrakommende faktorer (fx en økonomisk lavkonjunktur)?

Var nogle aktiviteter særligt succesfulde? Var der aktiviteter, som man ville udelade, tilføje eller gribe anderledes an, hvis man skulle gentage projektet?

Hvis projektet er evalueret, eller der er foretaget anden form for videnopsamling, kan dette med fordel indarbejdes i slutrapporten.

Selve planlægningen af processen med udarbejdelsen af den fælles udviklingsplan, temahandleplanerne og de strategisk- fysiske udviklingsplaner har været central for projektets succes. Kommunernes planchefer, tekniske chefer og turist- og erhvervschefer har været inddraget i hele processen og skabt koblingen til kommunernes bagland. Der har været afholdt fælles byrådsseminar med alle 10 kommuner, foruden involvering af borgmestre.

Det har været med til at sikre, at både det politiske niveau samt det faglige embedsniveau er blevet inddraget. Det har givet en værdifuld kobling ind i kommunernes arbejde samt en øget forståelse og opbakning for at få udviklet en stærk plan med en klar fælles retning og ambitiøse mål. Udviklingsplanen Fyn og Øerne er blevet en fælles referencerammen for udviklingen af turismen på Fyn og øerne som alle kommuner spiller ind i.

Processen viste også, hvor vigtigt der er at involvere det politisk bagland tidligt i arbejdet og hele tiden kommunikere fremdriften i projektet. På den måde er projektet hele tiden relevant og på diverse dagsordener i de forskellige fora, udvalg og byråd.

Projektet har også vist nødvendigheden af et stærkt samarbejde på tværs af kommunerne. Det fælles ønske om at løfte Fyn og Øerne til et nyt niveau har været afgørende for dialogen om prioriteringen af de fælles tiltag, der fremadrettet skal implementeres. Det har handlet om at finde en balance mellem de forskellige kommuners prioriteringer og den fælles ambition. Det krævede en høj grad af koordinering og kommunikation for at sikre, at alle relevante parter blev hørt og deres input blev integreret i den endelige udviklingsplan.

De fem strategisk- fysiske udviklingsplaner (SFU'er) har været et centralt output i projektet og været centrale for det arbejde der fremadrettet skal igangsættes i kommunerne. Dialogen mellem kommunernes projektledere, Destination Fyn og Dansk Kyst- og Naturisme har været afgørende for opnåelsen af et godt resultat. Destination Fyn og Dansk Kyst- og Naturisme har deltaget i både arbejdsgrupper og lokale styregrupper for at sikre koblingen til den overordnede udviklingsplan. Det har været en stor opgave for kommunerne at løfte lokalt og har krævet mange ressourcer. Erfaringerne har vist vigtigheden af få sammensat en god organisering omkring projektet med en forventningsafstemning om det krævede ressourcetræk. I Lillebæltområdet valgte man at indkøbe en ekstern konsulent til projektlederopgaven for dermed at kunne frigøre interne ressourcer til at fokusere på den faglige del. Dette har været en vellykket model som har været med til at give et godt resultat.

3. Erfaringer og læring

I arbejdet med investeringsmodning af de strategisk- fysiske udviklingsplaner blev der afholdt investeringsseminar den 24. februar 2025 for tekniske direktører og kommunaldirektører. Her blev der drøftet en harmoniseret tilgang til tiltrækningen af investorer for at sikre bæredygtige investeringer. Det blev vurderet, at SFU'erne skal modnes mere for, at der kan drøftes konkrete investeringsprospekter. Projektledelsen har i stedet prioriteret at få skabt "fælles fodslag" og samarbejde lokalt i arbejdet med SFU'erne, så der kunne blive skabt nogle ambitiøse planer for områderne. Dansk Kyst- og Naturturisme og Destination Fyn vil naturligvis fortsætte vores samarbejde omkring at understøtte kommunernes gode arbejde med investeringstiltrækning.

Samlet set har erfaringerne og læringen fra projektet bidraget til at styrke samarbejdet mellem Destination Fyn og kommunerne og skabt et solidt fundament for fremtidige initiativer.

3. Erfaringer og læring

4. Forankring/videreførelse efter projektperioden

Her beskrives, hvordan projektets resultater videreføres og videreudvikles, når tilskuddet udløber, og hvilke konkrete tiltag der er gjort for at forankre projektets erfaringer og resultater.

Den overordnede styregruppe for projektet har valgt at fortsætte efter projektperioden for at sikre en kontinuerlig udvikling og implementering af de strategisk- fysiske udviklingsplaner. Ligeledes vil der løbende være en orientering om arbejdet med de forskellige planer på henholdsvis Teknisk Direktørforum, Kommunaldirektørforum og Borgmesterforum.

Udviklingsplanen Fyn og Øerne og temahandleplanerne vil fremadrettet være forankret i Destination Fyn som løbende vil sikre at arbejdet med de forskellige indsatser igangsættes samt at målsætningerne opnås. Dette vil ske i de allerede etablerede samarbejdsfora med kommunerne.

De fem strategisk- fysiske udviklingsplaner vil fremadrettet være forankret i de respektive kommuner. Kommunerne vil forestå den fremadrettet organisering i forbindelse med realisering af planerne. Destination Fyn vil løbende blive orienteret og inddraget i arbejdet med realiseringen.

Udviklingsplanen for Fyn og Øerne videreføres gennem en række strategiske indsatser og samarbejder i Destination Fyn. Planen er et strategisk redskab, der bruges til at prioritere og planlægge fremtidige indsatser og fungerer som en fælles referenceramme for de ti kommuner, Destination Fyn og erhvervet.

Nogle af de centrale elementer i videreførelsen inkluderer:

Bæredygtighed: Der lægges stor vægt på at skabe en mere bæredygtig turismeudvikling på Fyn og Øerne, som både beskytter og benytter naturen.

Samarbejde: Fortsat styrkelse af samarbejde lokalt og på tværs af kommuner for at styrke sammenhængskraften og udnytte det fulde potentiale

Strategiske indsatser: Prioritering af initiativer, der bedst bidrager til at løfte kvaliteten af det samlede turisttilbud

Styrkepositioner: Forstærkning af eksisterende styrkepositioner og udvikling af nye områder med stort potentiale som er med til at understøtte tiltrækningen af investeringer til Fyn & Øerne

Eksempelvis er arbejdet med realiseringen potentialerne på de fynske styrkeområder allerede igangsat og der arbejdes på nuværende tidspunkt med at etablere et cykelknudepunktsnetværk med outdoorpavilloner og gateways, som skal styrke den gode cykeloplevelse på Fyn og Øerne.

Samlet set har udviklingsplanen Fyn og Øerne givet en klar retning for det fremadrettet arbejde og givet et bedre fundament for tiltrækning af investorer.

4. Forankring/videreførsel efter projektperioden